

je naravi išla bi na teret pisca knjige.

Naime: Govoriti o ljubavi, zaručništvu, braku i obitelji, a ne prosljediti tu stvaralačku ljubav do njena rasvjetavanja, do njenih plodova i protegnuća, tj. do odgoja, čini mi se velikim defektom. Stvaralaštvo braka ne svršava sa sklapanjem istoga, niti s rađanjem, ono se po prirodi proteže na odgajanje. Još jedan dio u knjizi učinio bi da bi knjiga bila potpunija, čitaoci zadovoljniji, djelo savršenije. Velika je greška zaustavljati problematiku stvaralačke, roditeljske ljubavi na porodu. Brak teži prema ODGAJANJU kao prema djelu koje procesu stvaranja daje konačni oblik, puninu, savršenstvo. To je važno naglasiti. Uvijek i posvuda.

J. K.

Josip Kribl REDOVNICA — prema Bogu i bližnjemu; razmatranja za svaki dan kroz godinu, PRVI DIO, Zagreb, 1973, str. 13—433.

Knjiga sadrži razmatranja za nedjelje došašća, nedjelje po Božiću, devet nedjelja kroz godinu, nedjelje korizme i šest vazmenih nedjelja s dodatkom za neke blagdane.

Metoda ili bolje shema razmatranja je jednostavna: svetopisamski tekst, razrada, aplikacija. Tog se postupka auktor drži — više manje — u svim razmatranjima.

Spomenuo bih da je sv. Kongregacija za katolički odgoj publicirala TEMELJNE ODREDBE dne 6. I 1970. Dokument se odnosi na odgoj i obrazovanje svećenika i svećeničkih kandidata. Vrlo je upadljivo kako se u tom dokumentu daje ve lika važnost duhovnom odgoju. A duhovni odgoj ide za tim da u odgajaniku pobudi želju i nastojanje oko toga da živi u povezanosti s Bogom. Za tu su povezanost (govori se u fus-noti br. 128) od velike važnosti razne vježbe pobožnosti. Glavne vježbe te vrste propisala je Crkva: to je naročito *svagdanje razmatranje*, adoracija Presvetoga Sakramenta, molitva krunice, marljivo ispitivanje savjesti.

Kada pitamo za padanje stupnja duhovnosti kod vjernika, svećenika

i redovnika, navodi se u istom dokumentu da treba tražiti uzrok u zanemarivanju nekih od tih dužnosti. Uslijed toga zanemarivanja »crkveni ljudi zahvaćeni vrtlogom vanjskih briga, postepeno ostaju bez svetog nadahnuća i najzad, na žalost, obuzeti zamamnostima ovog zemaljskog života, nalaze se u velikoj opasnosti, jer im već nedostaje bilo kakva duhovna pomoć«.

Crkva se pobrinula također da izda mnoge dokumente za specifičnu redovničku duhovnost, recimo za redovničku pedagogiju. Osim onih temeljnih dokumenata između akata Drugog vatikanskog sabora (u LUMEN GENTIUM, CHRISTUS DOMINUS, PERFECTAE CHARITATIS, NORMAE od 6. VIII 1966) uslijedili su mnogi drugi nastupi, bilo Pavla VI, bilo Kongregacije za redovnike i Svjetovne ustanove, npr. govor Pavla VI 23. V 1964, OBNOVA FORMACIJE spomenute Kongregacije od 6. I 1969, osobito APOSTOLSKA ADHORTACIJA PAVLA VI od 29. VI 1971.

U ovom svesku Dr Josipa Kribla nalazimo zdravu, solidnu nauku duhovnog života. Refleksije su uzete iz teologije, izvodi iz načela duhovnosti, primjene na situacije u kojima se obično odvija problematika zla — dobra, odnosno duhovnog života, borbe oko sticanja savršenosti. I sve je izrečeno jasno i jednostavno.

Možda bi bilo poželjno da je uz autentične misli opće duhovne pedagogije jače naglašena specifična redovnička problematika koja se postavlja u navedenim dokumentima Crkvenog učiteljstva. To su u prvom redu osvrtni na redovničke zavjete, konstitucije kao itakve, odjeljenje od svijeta i poziv da redovnice budu prisutne upravo u današnjem svijetu, ne rušeći ono neko odjeljenje od svijeta koje je vlastito njihovom životu, i bez kojega nije ni zamisliv redovnički život u strogom smislu.

Eto, ti elementi pobuđuju mnoge probleme u redovničkoj psihologiji i pedagogiji. Razmatranje nije mjesto da se rješavaju razne oštrice te problematike, ali u Sv. pismu se nalaze smjernice koje je Crkveno učiteljstvo tako razvilo da se upravo na izvoru Sv. Pisma mogu riješiti mnoge napetosti u re-

dojničkom životu, osobito pitanja oko poslušna, odgoja spolne čistoće, novih pogleda u zavjet siromaštva, boravka u apostolatu u svijetu, pravihno pomirenja akcije i kontemplacije itd.

Zbog toga bih rekao da su redovnice pozvane da refleksije koje im pruža ova knjiga same popune, iz svoje vlastite nutrine i svog redovničkog doživljavanja, s idejama i korelatnim osjećanjima te odlukama tako da razmatranja postanu elementi izgradnje duhovnog života u njihovim dušama s korisnim odjecima na njihov zajednički život.

Knjiga će u tom pothvatu biti od velike koristi.

J. K.

UVOD U TEOLOGIJU u tri stupnja, Izdanje Kršćanske sadašnjosti, Zagreb 1972. Do sada je izdan prvi i drugi stupanj. U ova dva djela imamo prijevod francuskog izvornika: *Au seuil de la theologie, Pariz 1960* u jedanaest poglavlja. U svakom dijelu ili stupnju studije prominentni francuski stručnjaci obrađuju teološka pitanja. Naslovi poglavlja u prvom i drugom stupnju se podudaraju barem općenito obzirom na predmet obrađivanja, iako se u specifičnosti građe usko ne dodiruju. Stoga prikazujemo obe knjige usporedno po temama.

— Tako je prvog knjizi sestra *Jeanne d'Arc*, dominikanka obradila pod naslovom *Biblija*, kako se ima shvatiti Biblija i kako je trebamo znati čitati. Ona je arhiv za povijest Božjeg naroda, a nije čista povijest. Tome će u drugom stupnju ili drugoj knjizi odgovarati Biblijska povijest od *J. Dheillya* i *P. Grelota*. Prvi obrađuje Stari a drugi Novi Zavjet. U drugom poglavlju prvog stupnja obrađeni su crkveni oci. Obradio je *A. M. La Bonnardière* i to prva dva stoljeća da nam u drugom dijelu isti pisac dadne pregled djelovanja svetih Otaca pod naslovom: *Proučavanje otaca III. i IV. stoljeća* — zajednice i njihovi biskupi. Ovom je poglavlju u prvom i drugom dijelu dodana i pregledna kronologija prvih sedam stoljeća Crkve u paralelama: Pape, rimski carevi, Apostoli i oci, zapisi apostola i crkvenih otaca, život Crk-

ve i opća povijest. Stvar je veoma pregledna i instruktivna.

U trećem poglavlju nam u prvom dijelu *Eugène Jarry* pod naslovom *Iz Crkvene povijesti* daje pregled povijesnog zbivanja sve do Karolinškog doba, a u drugom dijelu pod naslovom: *Predavanja iz crkvene povijesti* — razdoblje zapadnog kršćanskog svijeta do šesnaestog stoljeća. Tom poglavlju je dodata i karta za napredak evangelizacije između 596 i 850. g. U četvrtom poglavlju *Jeanne Rogues* piše o razvoju liturgije. U prvom dijelu pod naslovom: *Liturgija* a u drugom dijelu pod naslovom: *Otajstvo Euharistije* obrađuje to središnje pitanje kršćanskog života, ustanovu i čitav razvoj. U petom poglavlju imamo od patra *J. Juglara* pod naslovom u prvom dijelu: *Duhovni život prema Novom Zavjetu*, a u drugom dijelu: *Duhovnost u starom vijeku* obrađene središnje misli duhovnog života: Krist, Duh Sveti u Crkvi i vrhovna zapovijed Ljubavi, kako se odražuju u kršćanskom životu apostola, prvih kršćana (mučenici, djevice), ali koje su uz davno liturgijsko shvaćanje bile popraćene i ponekim krivim shvaćanjima i zabludama. Ne jer Crkva tako preporuča, već jer pojedinci tako shvaćaju.

U šestom poglavlju prvog dijela pod naslovom *Epifanija Boga* sestra *M. Monique* pokazuje kako se Bog javlja u Starom Zavjetu, da nam to Isus upotpuni u Novom Zavjetu živeći među ljudima upravo zato, da Boga bolje uprisutni pozemljari. Stoga će pod naslovom *Vazmeno otajstvo* *A. M. Henry* upravo pokazivati, kako uprisutnjeni Bog, Isus Krist u svom misteriju života, muke, uskrsnuća i proslavljenja preko valjanog moralnog i liturgijskog života ostvaruje i među svojim sljedbenicima. Isti će nam autor u sedmom poglavlju pod naslovom: *Duh redovničkog života* — u prvom dijelu, a u drugom pod naslovom: *Teologija zavjeta* — prikazati shvaćanje i razvoj života osnovan na evandeoskim savjetima — života koji uvijek u kršćanstvu, ako je valjano shvaćen i proveden, struji novim snagama i novim obnavama.

Obrazovanje na području sakralne umjetnosti u osmom poglavlju prvog dijela od patra *A. M. Cocag-*